

Inkluze povinně? Nelze bez metodické a finanční podpory

(Týdeník Školství, 9.9.2015, Zlata Štástková)

Kolem pojmu inkluze ve školství existuje mnoho emocí, ale také nepřesností a neznalosti. Přitom přesně za rok začnou základní školy do běžné výuky povinně začleňovat žáky se speciálními vyučovacími potřebami. Ukládá jim to novela školského zákona.

Projekt Systémová podpora inkluzivního vzdělávání, který v uplynulých dvou letech řešila Univerzita Palackého v Olomouci, by měl školám významně pomoci.

"Není třeba se bát přílivu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do škol – ony už v nich jsou. Nyní je potřeba je a jejich učitele více podpořit," zdůraznil hlavní řešitel projektu Jan Michalík z Univerzity Palackého v Olomouci. "Ředitelé škol, učitelé, asistenti pedagoga, to jsou ti, kteří inkluzi realizují, a proto potřebují největší podporu. Metodickou i finanční. Jen tak budou moci zajistit, aby každý žák dosáhl v rámci povinné školní docházky svého vzdělávacího maxima," dodal J. Michalík. V případě žáků se zdravotním postižením je už dnes téměř 75 procent z nich vzděláváno v běžných školách, a to včetně žáků s postižením sluchovým či zrakovým nebo s poruchami autistického spektra. Pouze žáci s mentálním postižením jsou většinou vzděláváni ve školách speciálních.

"Učitelé nejvíce vyžadují právě systematické financování a metodickou podporu.

Pedagogové nemají obavu z dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, ale z toho, že na ně budou sami, že se o ně systém nepostarává," říká Pavlína Baslerová, předsedkyně Asociace pracovníků speciálněpedagogických center.

Řešení už ale existuje. Problémy se zajištěním potřebných prostředků by měly řešit novela školského zákona a reforma financování regionálního školství. Metodickou podporu v podobě Katalogu podpůrných opatření, Standardu práce asistenta pedagoga a dalších materiálů poskytují školám výstupy projektu. "Novela školského zákona umožní od příštího školního roku školám financovat asistenty pedagoga, školní psychology nebo pomůcky například pro sluchově nebo zrakově postižené děti. Školy mají nyní rok na to, aby si ujasnily, jaká podpůrná opatření potřebují a jak je zapojí do výuky a chodu školy," ly doplnila Lenka Felcmanová z České odborné společnosti pro inkluzivní vzdělávání.

Za největší problém bl je vedením škol

považován nedostatek finančních prostředků na platy speciálních pedagogů, psychologů a asistentů pedagoga. Inkluzi podle škol nelze uskutečnit ve třídách s vysokým počtem dětí. Další bariérou inkluze je nepřipravenost pedagogů pro práci s těmito žáky. Vlastního speciálního pedagoga má 18 procent a školního psychologa jen 14 procent běžných základních škol. Pouze polovina škol zapojených v jednom z výzkumných šetření uvedla, že je někým metodicky vedena, polovina škol naopak žádné metodické vedení nevnímá. Absenci metodického vedení uvedlo také 41 procent pedagogickopsychologických poraden a speciálně-pedagogických center.

Jedním z efektivních podpůrných opatření jsou asistenti pedagoga. Jejich počet každým rokem roste, minulý rok bylo na této pozici zaměstnáno téměř 9 tisíc lidí, což činí 5 700 plných úvazků.

"Asistent pedagoga představuje jednu z klíčových forem podpory žáků. Tím, že se využítí jeho služeb stane nárokovým, bude jistě tlak ze strany škol a rodičů na přiznávání tohoto podpůrného opatření většímu počtu dětí. Taková investice se ovšem vyplatí, asistent zvyšuje kvalitu výuky celé třídy, ne jen jednomu dítěti," obhajuje předpokládané finanční nároky Tomáš Habart, manažer projektu.

V současné době je pozice asistenta pedagoga ukotvena velmi nesystémově a postupy přidělování asistentů pedagoga do škol a jejich financování se mezi kraji liší. Žáci se srovnatelnou mírou postižení tak dostávají odlišnou míru podpory. V projektu vznikla série materiálů, které pomohou asistentům v denní práci a které by mohly řešit jejich postavení systémověji, jako jsou Standard práce asistenta pedagoga a různé metodiky práce asistenta pedagoga.

Projekt Systémová podpora inkluzivního vzdělávání zpracoval pro ministerstvo školství potřebné informace, jak by mělo podpořit školy i poradny při práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami. Webové stránky projektu www.inkluzive.upol.cz jsou k dispozici všem zájemcům o tuto problematiku.